

UZASADNIENIE

I. Uzasadnienie ogólne

Przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.) w zakresie dotyczącym rzeczy znalezionych (art. 183-189) nie były zasadniczo zmieniane od czasu wejścia w życie Kodeksu w 1965 r. (poza pewnymi zmianami art. 187 i 189 dokonanymi w 1996 r., nie dotyczącymi jednak istoty rozwiązań zawartych w tych przepisach). Okazją do dokonania rewizji istniejącego rozwiązania, w tym w szczególności skutków znalezienia i obowiązków nakładanych na poszczególne podmioty, jest uchylene przez Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 16 marca 2004 r., K 22/03 (OTK ZU nr 3/A/2004, poz. 20), art. 6 dekretu z dnia 18 września 1954 r. o likwidacji niepodjętych depozytów i nieodebranych rzeczy (Dz. U. Nr 41, poz. 184, z późn. zm.) oraz uchwaleniem ustawy z dnia 18 października 2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów (Dz. U. Nr 208, poz. 1537).

Po uchyleniu przez Trybunał Konstytucyjny art. 6 dekretu z dnia 18 września 1954 r. o likwidacji niepodjętych depozytów i nieodebranych rzeczy (Dz. U. Nr 41, poz. 184, z późn. zm.) wystąpiła luka prawna w dziedzinie regulacji dotyczącej rzeczy znalezionych. Konsekwencją uchylenia wspomnianego przepisu dekretu z 1954 r. jest też uchylenie rozporządzenia Rady Ministrów wydanego na podstawie tego przepisu (rozporządzenie z dnia 16 marca 1971 r. w sprawie orzekania o przejściu depozytów na własność Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 7, poz. 78, z późn. zm.). W wyroku tym stwierdzono, że obecne standardy konstytucyjne (art. 64 ust. 3 Konstytucji) wymagają, aby kwestie pozbawienia własności regulowane były na poziomie ustawy.

Z kolei art. 188 k.c. przewiduje istnienie właściwych przepisów w zakresie postępowania z rzeczą znalezioną przez zarządcę budynku lub pomieszczenia albo właściwego zarządcę innego środka transportu publicznego, jednak przepisy takie nie zostały uchwalone, a dotyczące tej kwestii przepisy rozporządzenia Ministrów Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, Komunikacji oraz Żeglugi z dnia 12 lipca 1972 r. w sprawie postępowania z rzeczami znalezionymi w środkach transportu publicznego oraz w pomieszczeniach i urządzeniach związanych z transportem (Dz. U. Nr 30, poz. 210) i rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 lipca 1971 r. w sprawie postępowania z rzeczami znalezionymi w budynku publicznym (Dz. U. Nr 19, poz. 185) również utraciły moc obowiązującą (zob. art. 75 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie niektórych

upoważnień ustawowych do wdawania aktów normatywnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 120, poz. 1268).

Konieczność wprowadzenia nowych unormowań związana ze wskazanymi skutkami, w szczególności z uchynieniem przepisów wraz z wejściem w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, stanowiła impuls dla sformułowania dalszych propozycji zmian w koncepcji skutków znalezienia cudzej rzeczy i jej nieodebrania polegających na dostosowaniu przepisów o rzeczach znalezionych do aktualnych warunków społeczno-gospodarczych. W szczególności bowiem w aktualnym systemie konstytucyjnym można mieć uzasadnione wątpliwości co do poprawności konstrukcji nabycia własności przez znalazcę jako niezależnego od woli tej osoby skutku znalezienia rzeczy i nieodebrania jej przez podmiot uprawniony we wskazanym terminie.

Z uwagi na zakres koniecznych zmian powodujących nieprzystawanie proponowanych przepisów do charakteru Kodeksu proponuje się rozdzielenie projektowanej materii między ustawą o rzeczach znalezionych i Kodeksem cywilnym oparte na odwołaniu się do lokalizacji regulacji rzeczy znalezionych w k.c. w rozdziale „Inne wypadki nabycia i utraty własności”. Projektowana regulacja obejmuje również nowelizację ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.).

Projektodawcy wychodząc z założenia, że istniejący porządek prawny w zakresie, w jakim dotyczy ochrony interesów właścicieli dóbr kultury nie jest w pełni satysfakcjonujący proponują stworzenie krajowego rejestru utraconych dóbr kultury i wyłączenie ujawnionych w nim przedmiotów spod działania przepisów o zasiedzeniu (art. 174 k.c.) i nabyciu od nieuprawnionego (art. 169 § 1 i 2 k.c.). Dobro kultury jest pojęciem o szerokim zakresie znaczeniowym, nadrzędnym w stosunku do wielu innych pojęć ze sfery kultury. Dobrami kultury są więc zabytki zdefiniowane w art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, muzealia, w rozumieniu art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2012 r., poz. 987, z późn. zm.), materiały biblioteczne, określone w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2012r. poz. 642, z późn. zm.), materiały archiwalne w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2011 r. Nr 123, poz. 698, z późn. zm.), a także dzieła sztuki. Można przyjąć, że zabytki i dzieła sztuki są tą kategorią dóbr, które charakteryzuje wyjątkowość i niepowtarzalność. Pogląd ten ma szczególne umocowanie w odniesieniu do dóbr kultury znajdujących się w zasobach państwowych instytucji kultury, narodowym zasobie archiwalnym oraz bibliotecznym. Tymczasem prawo prywatne nie wyróżnia zabytków i dzieł sztuki spośród innych dóbr

znajdujących się w obrocie, pomijając ich szczególny status. Wyjątkowe dobra kultury podlegają temu samemu reżimowi prawnemu, co inne powszechnie występujące w obrocie przedmioty. Warto podkreślić, że ochrona dziedzictwa kulturowego, wykonywana w interesie ogółu jest domeną prawa publicznego, a nie prywatnego. Trzon prawa cywilnego stanowią normy, których celem jest ochrona indywidualnych interesów o charakterze ekonomicznym. Mimo to prawo prywatne, poprzez niektóre ze swych instytucji do pewnego stopnia oddziałuje na funkcjonowanie systemu ochrony dóbr kultury. Powodem takiego stanu rzeczy jest fakt, że w rozumieniu Kodeksu cywilnego dobra kultury są rzeczami, przedmiotami określonych praw i nośnikami wartości majątkowych. Ich walory pozaekonomiczne (estetyczne, pamiątkowe) pozbawione są znaczenia, o ile nie mają wpływu na cenę. Prawo cywilne eksponuje jedynie towarowy status zabytków i dzieł sztuki, mimo że ich rzeczywista rola wykracza poza znaczenie gospodarcze. Dobra kultury, choć przysługują na własność poszczególnym podmiotom prywatnym i publicznym, w sensie społecznym stanowią dobra wspólne. Uczestniczą bowiem w kształtowaniu świadomości historycznej i kulturalnej wspólnoty narodowej. Właściciel dobra kultury posiada je nie tylko dla siebie, ale również dla przyszłych pokoleń. Jest zobowiązany postępować z zabytkiem tak, by przetrwał jak najdłużej w jak najlepszym stanie. W tym sensie właściciel posiada obiekt zabytkowy na zasadzie powiernictwa. Jest wobec społeczeństwa gwarantem, że przedmiot ten nie ulegnie zniszczeniu. Wielu właścicieli stwarza odpowiednie warunki przechowywania, konserwowania i upubliczniania znajdujących się w ich posiadaniu dóbr kultury. Wśród nich szczególne znaczenie mają muzea państwowe i samorządowe, archiwa państwowe oraz biblioteki, których zbiory należą do narodowego zasobu bibliotecznego. Podobną rolę odgrywają profesjonalni kolekcjonerzy dzieł sztuki czy bibliofile. W interesie społecznym jest więc, by przedmiot zabytkowy pozostał w rękach właściciela, a w przypadku bezprawnego przejęcia ponownie do niego wrócił. *De lege lata* pozycja właściciela przedmiotu zabytkowego lub dzieła sztuki w przypadku jego kradzieży jest słaba, a widoki na odzyskanie rzeczy niepewne. Art. 169 Kodeksu cywilnego, sankcjonujący w imię pewności obrotu prawne nabycie od osoby, nieuprawnionej (*a non dominió*), stanowi istotną przeszkodę w restytuowaniu dóbr kultury przez ich prawowitych właścicieli. Przedmiotem nabycia od nieuprawnionego może być *-lege non distinguente* - każda rzecz ruchoma, tj. jakikolwiek przedmiot materialny nie zaliczany do nieruchomości. Ogólna reguła wypowiedziana w art. 169 § 1 i 2 k.c. ma zastosowanie do wszystkich rzeczy ruchomych, które mogą być przedmiotem praw cywilnych, nie wyłączając muzealiów, dzieł sztuki czy przedmiotów zabytkowych. Przepisy Kodeksu cywilnego. kładąc szczególny akcent

na ochronę pewności obrotu prawnego, poświęcają interesy dotychczasowego właściciela, a przedkładają ponad nie dobrą wiarę nabywcy. Podstawowym motywem legislacyjnym przemawiającym za takim unormowaniem jest bezpieczeństwo transakcji handlowych, bez którego współczesny rynek wymiany towarów nie mógłby się obyć. Hipoteza art. 169 § 1 obejmuje sytuację, gdy rozporządzenia rzeczą dokonała osoba do tego nieuprawniona, której rzecz została dobrowolnie powierzona. Dobrowolnym powierzeniem dzieła sztuki bądź zabytku będzie np. oddanie go osobie trzeciej do konserwacji bądź wypożyczenie w celach wystawienniczych. Przepis art. 169 § 2 k.c. obejmuje z kolei zdarzenia, w następstwie których właściciel wyzbył się faktycznego władztwa nad rzeczą wbrew swej woli. Przede wszystkim, gdy rzecz zgubił lub została mu skradziona. Nabycie własności rzeczy ruchomej od nieuprawnionego wymaga spełnienia określonych przesłanek, które w zależności od tego czy rzecz została powierzona czy utracona mają do pewnego stopnia odmienny zakres. Nabycie rzeczy od nieuprawnionego wymaga jednak w obu przypadkach dokonania czynności prawnej zobowiązującej do przeniesienia własności, wydania rzeczy, objęcia jej w posiadanie przez nabywcę oraz pozostawania przez nabywcę w dobrej wierze. W sytuacji gdy rzecz została zgubiona, skradziona lub w inny sposób utracona przez właściciela, obok wymienionych przesłanek niezbędny jest upływ 3-letniego terminu, którego bieg rozpoczyna się w chwili utraty rzeczy przez właściciela.

Wskutek nabycia prawa własności przez nabywcę dotychczasowy właściciel traci własność. Zmiana stosunków rzeczowych pociąga za sobą utratę przez poszkodowanego właściciela roszczeń służących ochronie jego praw właścicielskich. Wprawdzie przysługuje mu względem osoby, która jako nieuprawniona rozporządziła jego rzeczą roszczenie o naprawienie szkody na zasadach odpowiedzialności *ex delicto*, jest to jednak ochrona prawna w większości przypadków niesatysfakcjonująca. Ze względu na unikalny charakter utraconego przedmiotu jedyną realną kompensatą jest naprawienie szkody *in natura*, czyli zwrotne wydanie rzeczy. Tymczasem od nieuprawnionego zbywcy dotychczasowy właściciel może skutecznie domagać się co najwyżej wydania wartości rzeczy, wyrażonej w pieniądzu. Wypłata odszkodowania, choć ma dla poszkodowanego właściciela określone znaczenie ekonomiczne, realizuje jego interesy w ograniczonym zakresie, ponieważ nie prowadzi do przywrócenia stanu posiadania. Poza wartością rynkową dobra kultury przedstawiają dla ich właścicieli także wartość emocjonalną (*pretium affectionis*) zwaną też wartością z upodobania. Gdy chodzi więc o przedmioty niepowtarzalne rekompensata pieniężna nie równoważy poniesionej straty.

Podobny skutek do tzw. nabycia od nieuprawnionego, choć o mniejszym znaczeniu wywołuje przepis art. 174 k.c. statuujący instytucję nabycia własności rzeczy ruchomej w drodze zasiedzenia. Zasiedzenie - w najogólniejszym ujęciu - polega na nabyciu określonego prawa przez osobę nieuprawnioną na skutek długotrwałego wykonywania tego prawa. W konsekwencji zasiedzenie polega również na utracie prawa przez osobę dotychczas uprawnioną. Posiadacz, władający rzeczą ruchomą jak właściciel, nabywa ją na własność z upływem trzyletniego okresu, w trakcie którego charakteryzowała go dobra wiara. Do zasiedzenia rzeczy dochodzi w sytuacji braku zbywcy i nabywcy oraz czynności prawnej między nimi. Przykładem tego rodzaju zdarzenia jest spadkobranie od osoby, która rzecz posiadała jako nieuprawniona. Jeżeli spadkobierca nie jest świadom faktu nabędzie rzecz np. dzieło sztuki czy przedmiot zabytkowy po upływie trzech lat od daty otwarcia spadku, czyli od momentu, w którym odziedziczył posiadanie.

Słabej pozycji właściciela względem nabywcy w praktyce nie poprawia fakt, że konieczną przesłanką przejścia własności na tego ostatniego jest dobra wiara. Dobra wiara jest stanem psychicznym nabywcy, który jest w błędnym lecz usprawiedliwionym w danych okolicznościach przekonaniu, że zbywcy przysługiwało prawo do rozporządzenia rzeczą. Mimo, że w założeniu nabycie własności przez osobę, która nabywa rzecz ze świadomością pokrzywdzenia prawowitego właściciela jest wyłączone, to w praktyce ze względów czysto dowodowych istnieje realna groźba udzielenia takiej osobie ochrony prawnej. W razie sądowego sporu o własność dotychczasowy właściciel rzeczy obowiązany będzie wykazać wszystkie fakty mające znaczenie prawotwórcze, w tym złą wiarę nabywcy, przekonując do zasadności swych twierdzeń sąd. Sąd zaś związany jest domniemaniem dobrej wiary nabywcy wynikającym z art. 7 k.c. do czasu obalenia tego domniemania przez dochodzącego swych praw właściciela.

W obecnym stanie prawnym interesy właścicieli utraconych dóbr kultury chroni krajowy wykaz zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem, prowadzony przez Generalnego Konserwatora Zabytków na podstawie art. 23 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. W praktyce prowadzeniem rejestru zajmuje się wyspecjalizowana instytucja kultury - Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych. Wykaz służy do rejestrowania informacji o kradzieżach i innych zdarzeniach kryminalnych skierowanych przeciwko dobrom kultury. Jest urządzeniem typu ewidencyjnego a nie rejestrowego, przede wszystkim dlatego, że z wpisem do wykazu nie są związane żadne odrębne skutki prawne, w szczególności wyłączenie możliwości nabycia ujawnionej w nim rzeczy poprzez zasiedzenie lub w trybie art. 169 § 2 k.c. Wersja teleinformatyczna wykazu jest udostępniona

za pośrednictwem strony internetowej. Część danych z wykazu publikowana jest ponadto w wydawanym przez Ośrodek czasopiśmie *Cenne bezcenne utracone*. Czynności ewidencyjne mają tu charakter techniczny, ponieważ procedura dokonania wpisu nie została w żaden sposób skodyfikowana.

Według danych Ośrodka Ochrony Zbiorów Publicznych rocznie popełnianych jest ok. 1000 przestępstw przeciwko przedmiotom zabytkowym. W tej liczbie znajdują się dobra bezcenne. Rokowania co do ich odzyskania są wielce niepewne. W wyniku kradzieży straty ponoszą najlepiej strzeżone muzea, galerie i biblioteki. Na skutek działalności przestępczej zbiory publiczne utraciły m. in.

- obraz Petera Brueghla Starszego *Kobieta przenosząca żar*, skradziony w 1974 r. z Muzeum Narodowego w Gdańsku,
- obraz Petera Paula Rubensa *Zdjęcie z krzyża*, skradziony w 1973 r. z kościoła w Kaliszu,
- obraz Lukasa Cranacha Starszego *Madonna z Dzieciątkiem*, skradziony w 1995 r. z kościoła w Sulmierzycach,
- pierwodruk dzieła Mikołaja Kopernika *De revolutionibus orbium coelestium*, skradziony w 1998 r. z Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

Przedmiotowy projekt ma na celu wprowadzenie rozwiązań, które wzmocnią pozycję właścicieli szczególnie cennych dóbr kultury. W tym celu zostanie ustanowiony publiczny rejestr o charakterze przedmiotowym, zawierający dane dotyczące stanu faktycznego ujawnionych w nim przedmiotów.

II. Uzasadnienie szczegółowe

Przepisy o znalezieniu rzeczy ruchomych uwzględniają różne sytuacje i rozwiązania, przede wszystkim zaś - podobnie jak dotychczas - zróżnicowany charakter rzeczy znalezionych. Projekt utrzymuje zasadę, zgodnie z którą regulację dotyczącą rzeczy znalezionych należy odpowiednio stosować do rzeczy porzuconych bez zamiaru wyzbycia się własności, jak również do zwierząt, które zabłąkały się lub uciekły (art. 2). Przepisy o rzeczach znalezionych, w szczególności o znalezieniu skarbu (zob. art. 189 k.c.), nie uchybiają przepisom o ochronie zabytków (art. 189 k.c), ani przepisom ustawy z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski (Dz. U. z 2009 r. Nr 217, poz. 1689, z późn. zm.)

Zgodnie z projektowanym art. 4 znalazca cudzej rzeczy obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o znalezieniu osobę uprawnioną do odbioru rzeczy. Jest to oczywiście możliwe jedynie wówczas, gdy znalazca zna (może ustalić tożsamość) osoby uprawnionej do odbioru

rzeczy, przy czym osobą tą nie musi być wyłącznie jej właściciel. W przeciwnym razie, tj. jeżeli znalazca nie wie, kto jest tą osobą bądź jeżeli nie może ustalić jej miejsca zamieszkania, obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o znalezieniu starostę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania znalazcy lub miejsce znalezienia rzeczy (art. 5 ust. 1, art. 13).

Obowiązek zawiadomienia właściwego starosty spoczywa także na osobie zajmującej pomieszczenie (właścicielu, najemcy, użytkowniku), w którym rzecz została znaleziona. W takim przypadku znalazca obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o znalezieniu tego, kto pomieszczenie zajmuje (art. 5 ust. 2). Zajmujący pomieszczenie może bowiem zazwyczaj z łatwością ustalić, kto jest uprawniony do odbioru rzeczy.

W przypadku znalezienia pieniędzy, papierów wartościowych, kosztowności oraz rzeczy mających wartość historyczną, naukową lub artystyczną z uwagi na szczególny charakter tych przedmiotów, przede wszystkim wobec ich istotnej wartości rynkowej i z tym związanego potencjalnego zwiększonego ryzyka utraty (np. wskutek kradzieży), projekt nakłada na znalazcę takich rzeczy bezwzględny obowiązek oddania ich na przechowanie właściwemu staroście, jeżeli ich wartość przekracza 50 złotych (art. 6 ust. 1). W przypadku zaś rzeczy mających wartość historyczną naukową lub artystyczną znalezionych w takich okolicznościach, że poszukiwanie właściciela byłoby oczywiście bezcelowe, znalazca w każdym przypadku jest obowiązany oddać znalezioną rzecz właściwemu staroście (art. 6 ust. 2). Inne rzeczy znalazca może oddać, jednak może również do czasu ich odbioru przez osobę uprawnioną przechować sam (art. 6 ust. 3). Umożliwienie oddania w tym ostatnim przypadku wiąże się z tym, że niejednokrotnie znalazca nie ma możliwości przechowania rzeczy. W przypadku, gdy organem właściwym do przechowania rzeczy ze względu na jej szczególne właściwości jest inny organ, starosta powinien przekazać rzecz temu organowi (art. 16). Dlatego też o ile starosta ma obowiązek przyjąć rzeczy o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej, to właściwym do dalszych czynności będzie właściwy wojewódzki konserwator zabytków, (art. 27 i 28). W projektowanej regulacji przesądza się również, iż w każdym przypadku, jeżeli rzecz, której cechy zewnętrzne lub umieszczone na niej znaki szczególne wskazują że stanowi ona sprzęt lub ekwipunek wojskowy a także jeżeli znaleziona rzecz jest dokumentem wojskowym, a w szczególności legitymacją książeczką lub zaświadczeniem wojskowym, kartą powołania albo mapą wojskową, znalazca powinien oddać znalezioną rzecz niezwłocznie właściwemu staroście (art. 6 ust. 3).

Jeżeli znaleziono rzecz, której posiadanie wymaga szczególnego zezwolenia organów państwowych, jak broń, amunicja, materiały wybuchowe oraz w razie znalezienia tymczasowego zaświadczenia tożsamości lub dokumentu podróży znalazca powinien niezwłocznie oddać znalezioną rzecz najbliższej jednostce Policji (art. 8).

Szczególna sytuacja powstaje także wówczas, gdy rzecz została znaleziona w budynku publicznym, innym budynku lub pomieszczeniu otwartym dla publiczności albo w środku transportu publicznego. W takich okolicznościach znalazca zazwyczaj nie może ustalić samodzielnie tożsamości osoby uprawnionej do odbioru rzeczy, a podobnie jak w przypadku znalezienia w pomieszczeniu zajmowanym przez inną osobę, ustalenia takiego może niejednokrotnie dokonać odpowiedni zarządca budynku, innego pomieszczenia lub środka transportu. Istnieje także większe prawdopodobieństwo podjęcia w tych miejscach odpowiednich poszukiwań przez osobę, która rzecz utraciła (zgubiła). W związku z tym art. 7 projektu nakłada w takim przypadku na znalazcę rzeczy obowiązek jej oddania właściwemu zarządcy, który z kolei powinien oddać rzecz znalezioną staroście, chyba że w terminie 3 dni zgłosi się po nią osoba uprawniona do odbioru rzeczy.

Jeżeli przechowanie rzeczy byłoby związane z kosztami niewspółmiernie wysokimi w stosunku do jej wartości lub nadmiernymi trudnościami albo powodowałoby znaczne obniżenie jej wartości, to jest zachodzą przesłania takie jak wymienione w art. 7 ust. 2 ustawy o likwidacji niepodjętych depozytów, to w przypadku rzeczy znalezionej, która została oddana na przechowanie właściwemu staroście, a rzecz ta ma cenę rynkową (a zatem można ustalić jej wartość według kryterium zbiektywizowanego), powinna być ona sprzedana po tej cenie z wolnej ręki (art. 20 ust. 1).

Jeżeli jednak rzecz nie ma ceny rynkowej, to starosta również może doprowadzić do jej sprzedaży, ale tylko w drodze licytacji publicznej na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o egzekucji z ruchomości (art. 20 ust. 1-3).

Ustawa wprowadza minimalną wartość rzeczy znalezionej, od której uzależnione byłyby obowiązki znalazcy i organu przechowującego. Ustalenie przez ustawodawcę takiej wartości granicznej zawsze może się spotkać z zarzutem arbitralności, niemniej jednak lepiej gdy uczyni to ustawodawca niż organy stosujące prawo. Z tych względów w art. 6 ust. 1 proponuje się, że przekroczenie kwoty 50 zł. jako minimalnej kwoty znalezionych pieniędzy, wartości znalezionych papierów wartościowych, kosztowności lub rzeczy mających wartość historyczną, naukową lub artystyczną, wywołuje obowiązek znalazcy oddania takiej rzeczy staroście. Od tego samego kryterium zależy obowiązek starosty dokonania przezeń publicznego ogłoszenia o znalezieniu rzeczy, przy czym

obowiązek ten powstaje niezależnie od tego, czy rzecz została mu oddana na przechowanie (art. 18). Ustalając tę kwotę można odwołać się przykładowo do ustawodawcy niemieckiego, który w tym zakresie ustalił kwotę 10 Euro. Wyjątkiem jest tutaj regulacja art. 6 ust. 2 projektu dotycząca rzeczy mającej wartość historyczną, naukową lub artystyczną znalezionej w takich okolicznościach, że poszukiwanie właściciela byłoby oczywiście bezcelowe. W takim przypadku, bez względu na wartość rzeczy - o ile ma ona wartość historyczną, naukową lub artystyczną, na znalazcy ciąży każdorazowy obowiązek oddania jej właściwemu staroście.

W przypadku, gdy znalazca przechowuje rzecz znaną u siebie, stosuje się odpowiednio przepisy o nieodpłatnym przechowaniu (art. 10, zob. art. 835 i nast. k.c.). Znalazca nie zawsze ma jednak możliwość nie tylko przechowania rzeczy, ale także jej oddania właściwemu podmiotowi (uprawnionemu do odbioru, organowi administracji publicznej, zarządcy). Może to być bowiem niemożliwe (np. z uwagi na fizyczne właściwości rzeczy) albo połączone z niebezpieczeństwem, trudnościami lub nadmiernymi kosztami. Trudno wówczas wymagać od znalazcy dopełnienia tego rodzaju obowiązków. W związku z tym projekt przewiduje, iż w takich sytuacjach znalazca może ograniczyć się do wskazania uprawnionemu do odbioru rzeczy, właściwemu organowi lub zarządcy, miejsca, w którym rzecz się znajduje (art. 9).

Jest oczywiste, że poniesione przez znalazcę, zarządcę lub właściwy organ administracji publicznej koszty przechowywania lub sprzedaży rzeczy oraz utrzymania jej w należytym stanie, a także koszty poszukiwań osoby uprawnionej do odbioru rzeczy, do wysokości wartości rzeczy w dniu odbioru, powinny obciążać osobę uprawnioną do odbioru (art. 10). Działania te są bowiem podejmowane w jej interesie i mają na celu umożliwienie dalszej eksploatacji rzeczy przez dotychczasowych uprawnionych (w szczególności zaś w interesie właściciela). Art. 10 odsyła w tym przypadku do odpowiedniego stosowania art. 461 § 1 k.c. o prawie zatrzymania uzależniając tym samym zwrot rzeczy osobie uprawnionej do odbioru od uiszczenia przez nią wskazanych kosztów (a także innych roszczeń przewidzianych w art. 461 § 1). Zgodnie z tym ostatnim przepisem osoba zobowiązana do wydania cudzej rzeczy może ją zatrzymać aż do chwili zaspokojenia lub zabezpieczenia przysługujących jej roszczeń o zwrot nakładów na rzecz oraz roszczeń o naprawienie szkody przez rzecz wyrządzonej.

Znalazcy przysługuje roszczenie o znaleźne, przy czym jego powstanie jest uzależnione od dopełnienia przez znalazcę nałożonych na niego przez ustawę obowiązków.

Wysokość znaleźnego wynosi jedną dziesiątą wartości rzeczy (art. 11). Znalazca powinien zgłosić to roszczenie najpóźniej w chwili wydania rzeczy osobie uprawnionej do odbioru (art. 11 ust. 1). Inaczej jednak należało uregulować sytuację, gdy rzecz została oddana na przechowanie właściwemu organowi, osobie zajmującej pomieszczenie, w którym rzecz znaleziono bądź zarządcy budynku (pomieszczenia otwartego dla publiczności) lub środka transportu publicznego. W takiej sytuacji znalazca powinien zastrzec wobec przechowującego, że będzie żądał znaleźnego, a przechowujący obowiązany jest o tym zastrzeżeniu poinformować osobę uprawnioną do odbioru rzeczy oraz zawiadomić znalazcę, który zastrzegł żądanie znaleźnego, o wydaniu rzeczy osobie uprawnionej do odbioru rzeczy oraz o jej adresie (art. 11 ust. 2). Umożliwia to dochodzenie roszczenia o znaleźne bezpośrednio od uprawnionego do odbioru.

Zgodnie z art. 187 § 1 k.c. w projektowanym brzmieniu, w sytuacji, gdy rzecz znaleziona nie została odebrana przez uprawnionego do jej odbioru w ciągu roku od doręczenia tej osobie wezwania do odbioru bądź - w braku możliwości wezwania - w ciągu dwóch lat od znalezienia, rzecz staje się własnością znalazcy. Skutek ten następuje jednak wyłącznie wówczas, gdy znalazca uczynił zadość spoczywającym na nim obowiązkom związanym ze znalezieniem. Ponadto jeżeli rzecz została oddana właściwemu staroście, znalazca staje się jej właścicielem, jeżeli odebrał rzecz w dodatkowym terminie wyznaczonym przez starostę lub inny organ właściwy do przechowania rzeczy. Odbiór jest tą chwilą w której następuje nabycie własności. Może on nastąpić jedynie za zwrotem kosztów (o których mowa w art. 10). Jeżeli znalazca rzeczy nie odbierze, a ponadto, gdy rzecz znaleziona jest zabytkiem lub materiałem archiwalnym po upływie odpowiednich terminów, staje się ona własnością Skarbu Państwa (art. 187 § 2 i 3). Zgodnie z art. 22, jeżeli rzecz nie została w terminie odebrana przez osobę uprawnioną a w razie niemożności wezwania - w ciągu dwóch lat od znalezienia, starosta zawiadomi o tym znalazcę oraz wezwie go do odbioru rzeczy w dodatkowym terminie, nie krótszym jednak niż dwa tygodnie, z pouczeniem, że w razie nieodebrania rzeczy w terminie jej właścicielem stanie się Skarb Państwa. Przepisu tego nie stosuje się do zabytków oraz materiałów archiwalnych. Rozwiązanie uzależniające nabycie przez znalazcę własności rzeczy oddanej na przechowanie od jej odebrania przez znalazcę umożliwia znalazcy uwolnienie się od ewentualnego „automatyzmu” takiego skutku poprzez oddanie. Trudno bowiem zakładać, iż znalazca zawsze byłby zainteresowany nabyciem własności w wypadku nieustalenia osoby uprawnionej do odbioru i nieodebrania przez nią rzeczy znalezionej.

W przeciwieństwie do dotychczasowej regulacji art. 187 k.c. Skarb Państwa nie w każdym wypadku nieodebrania przez osobę uprawnioną pieniędzy, papierów wartościowych, kosztowności oraz rzeczy mających wartość historyczną, naukową lub artystyczną nabywałby własność tych rzeczy, a mianowicie tylko wtedy, gdy rzecz ta byłaby zabytkiem albo materiałem archiwalnym. Obecne generalne i arbitralne pozbawienie przez art. 187 k.c. stosownych praw znalazcy pieniędzy, papierów wartościowych, kosztowności oraz rzeczy mających wartość naukową lub artystyczną nie może być uzasadniane ważnym interesem kultury narodowej, gdyż to uzasadnienie może dotyczyć tylko rzeczy kwalifikowanych jako zabytki lub materiałem archiwalnym.

Do projektu wprowadzono regulację umożliwiającą nabycie przez znalazcę własności innych niż zabytki lub materiały archiwalne rzeczy o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej w razie nieodebrania tych rzeczy przez osobę uprawnioną (art. 187 § 1 i 3 k.c.). *Lege non distinguente* dotyczyć to będzie także skarbu (art. 189). Skarb Państwa będzie nabywał w tej sytuacji tylko własność zabytku i materiałów archiwalnych.

Nabycie własności przez Skarb Państwa następowaloby *ex lege*. Jednakże mając na uwadze, że postępowanie z rzeczami znalezionymi jest swoistym postępowaniem administracyjnym oraz mając na względzie potrzebę udokumentowania podstaw prawnych dla podjęcia czynności związanych z dalszymi losami rzeczy znalezionej, wspomniane nabycie własności musiałby stwierdzić starosta. Odbywać się to będzie w ten sposób, że starosta wydawać będzie stosowny dokument informujący o przejściu własności rzeczy znalezionej na Skarb Państwa w związku z nieodebraniem jej przez osobę uprawnioną, w tym znalazcę.. Nabycie własności rzeczy znalezionej przez znalazcę bądź Skarb Państwa skutkuje wygaśnięciem istniejących dotychczas obciążeń (ograniczonych praw rzeczowych,, (art. 187 § 3 k.c). Przesądzenie *expressis verbis* tego skutku uznano za celowe wobec braku ogólnej zasady, zgodnie z którą obciążenia wygasają zawsze w przypadku pierwotnego nabycia własności (z czym mamy m.in. do czynienia w przypadku nabycia wskutek znalezienia).

W przypadku, gdy rzeczy znalezione, przeszły na własność Skarbu Państwa (art. 187 § 2 k.c, art. 189 k.c.) o tym który organ administracji publicznej i w jaki sposób może nimi zadysponować, rozstrzyga rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lutego 2011 r. w sprawie rozciągnięcia stosowania przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. Nr 46, poz. 237). Powołany akt prawny stanowi podstawową regulację administracyjnego postępowania likwidacyjnego. Według § 3 tego rozporządzenia, likwidacji rozumianej jako czynności związane ze sprzedażą, nieodpłatnym przekazaniem

lub zniszczeniem ruchomości (§2) podlegają między innymi ruchomości, które stały się własnością Skarbu Państwa na podstawie przepisów o rzeczach znalezionych oraz o likwidacji niepodjętych depozytów i nieodebranych rzeczy. Zasadniczym sposobem likwidacji ruchomego mienia Skarbu Państwa jest sprzedaż według przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Rozporządzenie jako regulacja ogólna nie będzie miało natomiast zastosowania do zabytków oraz materiałów archiwalnych, które stały się własnością Skarbu Państwa (art. 187 § 2 k.c, art. 189 k.c). W rozdziale V projektowanej ustawy o rzeczach znalezionych przewidziany został bowiem szczególny tryb wyzbywania się przez Skarb Państwa własności rzeczy tego rodzaju. Rozporządzenia w tym zakresie należą do kompetencji starosty współdziałającego z wojewódzkim konserwatorem zabytków oraz dyrektorem archiwum państwowego i mogą być dokonywane wyłącznie na rzecz określonych w ustawie podmiotów.

Szczególne nowe unormowanie dotyczy skarbów, które nie stanowią zabytków archeologicznych w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków (postępowanie i skutki prawne w razie odkrycia tych ostatnich są wyczerpująco uregulowane w tych przepisach). Skarbem jest rzecz o wartości materialnej znaleziona w okolicznościach uzasadniających przekonanie, że poszukiwanie właściciela byłoby oczywiście bezcelowe. Zgodnie z projektowanym rozwiązaniem skarb taki staje się przedmiotem współwłasności w częściach równych znalazcy i właściciela nieruchomości, na której rzecz została znaleziona. Jeżeli jednak skarb jest zabytkiem lub materiałem archiwalnym własność nabywa Skarb Państwa, a znalazca jest obowiązany niezwłocznie wydać go staroście (art. 189 k.c.).

Jeżeli rzecz jest zabytkiem i staje się własnością Skarbu Państwa zgodnie z art. 187 § 3 lub 189 k.c, znalazcy należy się nagroda należna znalazcy zabytku archeologicznego

(art. 12 ust 1). Jeżeli rzecz jest materiałem archiwalnym i staje się własnością Skarbu Państwa zgodnie z art. 187 § 3 lub 189 k.c, znalazcy należy się nagroda przyznawana przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych (art. 12 ust 2.).

Projektowany art. 24a ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przewiduje utworzenie krajowego rejestru utraconych dóbr kultury, prowadzonego przez ministra właściwego do spraw kultury. Ustęp 2 przepisu określa materialnoprawne przesłanki wpisu. Do rejestru wpisywane będą cztery kategorie przedmiotów: 1) zabytki ruchome ujęte uprzednio w rejestrze zabytków, 2) muzealia o których mowa w art. 21 ust. 1 lila ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach, 3) materiały biblioteczne, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, znajdujące się w narodowym zasobie

bibliotecznym, 4) materiały archiwalne, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, wchodzące do narodowego zasobu archiwalnego. Kategorie przedmiotów wymienione w przepisie to obiekty szczególnie ważne i cenne dla dziedzictwa kulturowego. Ich szczególny status nie budzi żadnych wątpliwości, ponieważ został potwierdzony wpisem do repertoriów publicznych: rejestru zabytków, inwentarza muzealnego, katalogu bibliotecznego bądź rejestru archiwalnego. W założeniu korzystny reżim prawny wprowadzony projektowaną ustawą powinien dotyczyć bezwzględnie dóbr kultury znajdujących się w domenie publicznej tj. muzealiów stanowiących mienie państwowe lub komunalne, narodowego zasobu archiwalnego i narodowego zasobu bibliotecznego. W odniesieniu do własności prywatnej, na szczególne preferencje ze strony ustawodawcy zasługują przedmioty, poddane upublicznieniu poprzez wpisanie ich do inwentarza muzeum prywatnego lub do rejestru zabytków. One także mogą zostać ujęte w krajowym rejestrze utraconych dóbr kultury. Specjalne traktowanie obiektów prywatnych wpisanych do rejestru zabytków wynika również z potrzeby zrekompensowania ich właścicielom ciężarów administracyjnych nałożonych ustawą o zabytkach.

Jednocześnie w dalszym ciągu będzie funkcjonował krajowy wykaz zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem. Wykaz ten będzie obejmował wszystkie zabytki skradzione lub nielegalnie wywiezione za granicę, a nie tylko przedmioty wpisane do rejestru zabytków lub do inwentarza muzeum albo wchodzące w skład narodowego zasobu bibliotecznego lub narodowego zasobu archiwalnego. Umieszczenie dobra kultury w krajowym rejestrze utraconych dóbr kultury ma uniemożliwić utratę przez właściciela własności tego dobra kultury w następstwie ziszczenia się przesłanek nabycia od osoby nieuprawnionej oraz w drodze zasiedzenia. Takich skutków nie będzie miał wpis do krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem. Jednocześnie krajowy rejestr utraconych dóbr kultury będzie pod względem liczby obiektów znacznie mniejszy. Będzie to miało korzystny wpływ na jego przeszukiwanie. Obecnie w krajowym wykazie zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem znajduje się ok. 10.000 zabytków.

Przesłanką dokonania wpisu jest utrata przez właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, której dotyczy wpis, w następstwie jednego z czynów zabronionych określonych w przepisie, a stypizowanych w Kodeksie karnym (art. 24a ust. 2 *in fine*). Ustawa posługuje się pojęciem czynu zabronionego, a nie przestępstwa, ponieważ w założeniu wystarczającą przesłanką dokonania wpisu powinno być wyczerpanie przez czyn ustawowych znamion czynu zabronionego. Pozostałe elementy przestępności danego zachowania takie jak

zawinienie i stopień społecznej szkodliwości pozostają irrelewantne z punktu widzenia postępowania o wpis do rejestru. Nie stanowi przeszkody dokonania wpisu brak możliwości przypisania sprawcy winy ze względu na nieosiągnięcie przez niego wieku warunkującego odpowiedzialność karną (nieletniość), wyłączenie winy ze względu na niepoczytalność, czy działanie sprawcy w błędnym przekonaniu, co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego. Brak winy - jako elementu niezbędnego do skazania w postępowaniu karnym - nie wyłącza bowiem naruszenia prawa cywilnego. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest treść art. 24b ust. 3, który stanowi, że dokonanie wpisu do krajowego rejestru utraconych dóbr kultury nie jest uzależnione od ustalenia czynu o którym mowa w art. 24a ust. 2 prawomocnym wyrokiem skazującym. Wpis do rejestru jest niejako środkiem zabezpieczającym o charakterze konserwacyjnym, którego celem jest utrzymanie istniejącego stanu prawnego - uprawnień do rzeczy przysługujących poszkodowanemu właścicielowi.

Wpis do rejestru nie pozbawia nikogo jego praw podmiotowych, ani tym bardziej gwarancji procesowych dotyczących podejrzanego i oskarżonego w postępowaniu karnym. Dlatego też nie wymaga powagi rzeczy osądzonej wyroku karnego (*auctoritatis rei iudicatae*). Oczywistość popełnienia przestępstwa formalnie potwierdzona prawomocnym wyrokiem skazującym jest niewątpliwie zbyteczna w postępowaniu rejestrowym. Cel prowadzenia rejestru zostanie osiągnięty pod warunkiem, że ochrona prawna związana z wpisem do niego zostanie udzielona natychmiast po zdarzeniu, w wyniku którego rzecz została utracona.

Wszystkie czyny zabronione wymienione w art. 24a ust. 2 stypizowane zostały w rozdziale XXXV Kodeksu karnego, *Przestępstwa przeciwko mieniu*. Wspólną cechą czynów wyszczególnionych w art. 24a ust. 2 nowelizowanej ustawy jest to, że znamionująca je czynność wykonawcza polega na zagarnięciu rzeczy. Wpisem do rejestru objęte zostaną dobra kultury przejęte w wyniku kradzieży zwykłej (również popełnionej na szkodę osoby najbliższej i stanowiącej wypadek mniejszej wagi), kradzieży z włamaniem (w tym popełnionej na szkodę osoby najbliższej), rozboju (w tym rozboju z użyciem niebezpiecznego przedmiotu), kradzieży rozbójniczej, wymuszenia rozbójniczego (także w wypadkach mniejszej wagi) oraz przywłaszczenia i przywłaszczenia rzeczy powierzonej (także wtedy gdy stanowią wypadek mniejszej wagi lub zostały popełnione na szkodę osoby najbliższej).

Art. 24a ust. 3 przesądza, że postępowanie w sprawie o wpis do rejestru może zostać wszczęte jedynie na wniosek. Określa przy tym podmioty, którym przysługuje legitymacja wnioskodawcy. Poza właścicielem rzeczy oraz dyrektorem jednostki organizacyjnej,

w zbiorach której rzecz się znajdowała, mających z racji pokrzywdzenia oczywisty interes we wszczęciu postępowania, wniosek o dokonanie wpisu do rejestru mogą skutecznie złożyć organy ścigania (Policja i prokurator) oraz wojewódzki konserwator zabytków. Wskazanie szerokiego kręgu wnioskodawców ma na celu zrealizowanie postulatu szybkości postępowania. Wniosek powinien pochodzić od podmiotu, który jako pierwszy powziął wiadomość o przestępstwie. Ze względu na wykonywane zadania, organy ścigania częstokroć ujawniają czyn zabroniony zanim informacja o nim dojdzie do pokrzywdzonego właściciela. W większości jednakże przypadków inicjatywa w objęciu utraconej rzeczy wpisem do rejestru należeć będzie do jej właściciela.

Art. 24a ust. 4 nowelizowanej ustawy stanowi, że wniosek o wpis składa się na urzędowym formularzu. Wprowadzenie tego wymogu ma na celu osiągnięcie założonej szybkości postępowania. Ujawniony w rejestrze przedmiot musi być przede wszystkim identyfikowalny dla uczestników obrotu gospodarczego. Spełnienie tego założenia uzależnione jest od zupełności opisu przedmiotu zawartego we wniosku. Sformalizowana postać wniosku, zaopatrzonego w szczegółowe instrukcje i pouczenia, stanowi gwarancję, że organ ewidencyjny uzyska niezbędne informacje o przedmiocie postępowania bez potrzeby kilkakrotnego zwracania się do wnioskodawcy o uzupełnienie danych. Formularze zostaną udostępnione zainteresowanym w sposób najbardziej dla nich dogodny.

Art. 24a ust. 5 nowelizowanej ustawy maksymalnie ograniczył liczbę stron postępowania o wpis do rejestru. Przedmiotowy przepis jest niewątpliwie *lex specialis* w stosunku do przepisu art. 28 k.p.a., stanowiącego, że: „stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.” - co oznacza, że cytowany przepis Kodeksu postępowania administracyjnego nie będzie miał zastosowania w postępowaniu w sprawach uregulowanych w projektowanej ustawie. Przyjęte rozwiązanie usprawnia postępowanie zwalniając organ ewidencyjny z obowiązku ustalenia kręgu podmiotów mających interes prawny w sprawie o wpis do rejestru.

Art. 24a ust. 6 wskazuje obligatoryjne załączniki do wniosku. W punkcie 1 wymienia dokumenty uprawniające do popełnienia czynu zabronionego, w następstwie którego właściciel utracił dobro kultury. Kopia zawiadomienia o przestępstwie, odpis protokołu ustnego zawiadomienia o przestępstwie oraz postanowienie stanowi w postępowaniu o wpis surogat dowodu popełnienia przestępstwa (*semiplena probatio*). Wymienione w przepisie dokumenty nie dają pewności a jedynie prawdopodobieństwo, że zdarzenie przestępne miało miejsce. Przyjęte rozwiązanie, choć nawiązuje do legalnej teorii dowodowej, jest korzystne

z punktu widzenia strony postępowania. Załączenie jednego z wymienionych dokumentów jest jednocześnie wymogiem formalnym wniosku, z którego zwolnieni są wojewódzki konserwator zabytków, Policja i prokurator.

Punkt 2 przepisu wymaga załączenia fotografii utraconego obiektu. Ustawa kładzie nacisk na możliwość jednoznacznego zidentyfikowania obiektu. Utrwalony wizerunek przedmiotu ma w tym zakresie szczególny walor.

Art. 24b ust. 1 przesądza, że podstawą wpisu jest nieostateczna decyzja administracyjna wydawana przez ministra właściwego do spraw kultury. Po wpłynięciu wniosku o wpis do rejestru, organ rejestrowy bada w pierwszej kolejności warunki formalne wniosku, a w szczególności: dochowanie nakazanej formy, legitymację podmiotu wnioskującego, dołączenie do wniosku wymaganych załączników oraz uiszczenie opłaty skarbowej. Następnie organ bada sprawę od strony merytorycznej. Ustala czy przedmiot postępowania należy do jednej z kategorii wskazanej w art. 24a ust. 2 nowelizowanej ustawy i czy jest dostatecznie identyfikowalny. Sam wpis do rejestru, zgodnie z treścią art. 24b ust. 2 nowelizowanej ustawy jest czynnością techniczną, stanowiącą wykonanie nieostatecznej decyzji, polegającą na wprowadzeniu danych umożliwiających identyfikację dobra kultury do rejestru, tak by stały się powszechnie dostępne. Z wpisem do rejestru łączą się skutki prawne określone w art. 24e ust. 1 i 2 nowelizowanej ustawy.

Ponieważ rejestr publiczny nie może wprowadzać w błąd odbiorców ujawnionych w nim treści, jedyną podstawą odmowy dokonania wpisu jest brak możliwości jednoznacznego zidentyfikowania rzeczy objętej wnioskiem (art. 24b ust. 4). Sytuacją tego rodzaju może mieć miejsce zarówno wtedy, gdy przedmiot postępowania nie jest dostatecznie indywidualizowany jako wytwór rąk ludzkich, jak i wtedy gdy opis jego właściwości i dostępna dokumentacja nie pozwala na rozróżnienie go od innych podobnych przedmiotów. Przesłanką odmowy wpisu może być zatem seryjność („szablonowość”) przedmiotu, jak i niedostatki informacji o nim.

Art. 24c ust. 1 *in princ.* nowelizowanej ustawy przesądza o elektronicznej formie rejestru. *In fine* przepis statuuje zasadę jawności formalnej rejestru. Każdy ma zapewniony swobodny dostęp do rejestru w celu zapoznania się z jego treścią. Przeglądanie rejestru polega na samodzielnym wywołaniu na ekran monitora żądanych treści. Wgląd do rejestru możliwy będzie z każdego stanowiska komputerowego mającego połączenie z siecią informatyczną.

Ustęp 2 przepisu stanowi, że na wniosek każdego kto tego zażąda wydawane są odpisy z rejestru. Odpis jest powtórzeniem treści rejestru w zakresie pojedynczego wpisu. Uzyskanie

odpisu nie jest uzależnione od wykazania jakiegokolwiek interesu, w szczególności prawnego. Powszechnie udostępniane nie będą natomiast dokumenty stanowiące podstawę wpisu. Dokumenty te będą ujawniane wyłącznie organom władzy publicznej oraz właścicielowi i jednostce organizacyjnej, w zbiorach której rzecz się znajdowała.

Art. 24d ust. 1 wprowadza domniemanie znajomości danych zawartych w rejestrze, stanowiąc, że od dnia dokonania wpisu w rejestrze nikt nie może zasłaniać się nieznajomością ujawnionych w nim danych. Wobec pełnej jawności rejestru ujemne następstwa nieznajomości treści wpisów obciążają tego, kto z niego nie zrobił użytku.

Art. 24d ust. 2 powołuje domniemanie prawdziwości danych rejestrowych. Przepis ten znajdzie zastosowanie, gdy treść samego wpisu np. na skutek wadliwej działalności organu rejestrowego jest niezgodna z żądaniem wniosku. Wobec osób działających w dobrej wierze, a więc takich które nie wiedziały o zaistniałej rozbieżności, rozstrzygająca jest treść rejestru.

Art. 24e nowelizowanej stawy wskazuje skutki prawne, które w odniesieniu do określonego przedmiotu wywołuje wpis do rejestru. Przepis wyłącza możliwość utraty przez właściciela własności rzeczy ruchomej ujawnionej w krajowym rejestrze utraconych dóbr kultury w następstwie ziszczenia się przesłanek nabycia od osoby nieuprawnionej oraz w drodze zasiedzenia (art. 24e ust. 1). W następstwie objęcia wpisem do rejestru rzecz nie zostaje całkowicie wyłączona z obrotu prawnego (*res extra commercium*). Czasowo - pomiędzy wpisem a skreśleniem z rejestru nie podlega przepisom art. 169 § 1 i 2 i 174 Kodeksu cywilnego. W większości przypadków ocena skuteczności nabycia rzeczy ruchomej utraconej w wyniku przestępstwa dokonywana jest na podstawie § 2 art. 169 k.c. Jednakże nabycie własności przedmiotu, który został powierzony osobie trzeciej i następnie przywłaszczony przez nią, objęty jest hipotezą § 1 art. 169 k.c. Osiągnięcie przez ustawę zamierzonego celu wymaga zatem wyłączenia obu jednostek redakcyjnych art. 169 k.c. Ze względu na powołanie do życia krajowego rejestru utraconych dóbr kultury, mimo częściowego wyłączenia stosowania art. 169 § 1 i 2 k.c. bezpieczeństwo obrotu prawnego zostaje zachowane, przy jednoczesnym zwiększeniu ochrony własności.

Art. 24e ust. 2 stanowi, że roszczenie właściciela przewidziane w art. 222 § 1 Kodeksu cywilnego nie ulega przedawnieniu, jeżeli dotyczy rzeczy ruchomej wpisanej do krajowego rejestru utraconych dóbr kultury. Ustanowione w art. 222 § 1 k.c. tzw. roszczenie windykacyjne chroni własność w razie bezprawnego pozbawienia właściciela posiadania rzeczy. Zgodnie z treścią art. 117 § 1 Kodeksu cywilnego, z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Skutkiem

przedawnienia jest możliwość uchylenia się od zaspokojenia roszczenia po upływie terminu przedawnienia, chyba że ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Na skutek upływu terminu przedawnienia właściciel rzeczy nie może skutecznie domagać się udzielenia mu przez sąd ochrony prawnej. Omawiany przepis nowelizowanej ustawy wyłącza wyraźnie działanie przedawnienia w stosunku do roszczeń chroniących własność rzeczy, wpisanych do krajowego rejestru utraconych dóbr kultury.

Zgodnie z art. 24f ust. 1 nowelizowanej ustawy wykreślenia z rejestru dokonuje się na wniosek lub z urzędu na podstawie decyzji ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Ustęp 2 wskazuje przesłanki wykreślenia przedmiotu z rejestru. Krąg podmiotów mogących wnioskować o wykreślenie jest taki sam jak w przypadku wniosku o wpis. Żądanie właściciela nie jest uwarunkowane żadnymi przesłankami, ponieważ wpis służy ochronie jego praw. Wnioskodawcy publiczni mogą domagać się wykreślenia przedmiotu po pierwsze, gdy przedmiot odnalazł się i trafił z powrotem w ręce dotychczasowego właściciela. Powyższa przesłanka ze względu na istotę wpisu jest oczywista. Po drugie, żądanie wykreślenia rzeczy z rejestru powinno nastąpić w przypadku wydania prawomocnego postanowienia o odmowie wszczęcia bądź umorzeniu śledztwa albo dochodzenia albo w przypadku wydania wyroku uniewinniającego, stwierdzającego, że: a) czynu nie popełniono, b) czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego. Przepis nawiązuje do treści art. 17 § 1 pkt 1 *in princ.* i pkt 2 *in princ.* Kodeksu postępowania karnego. Przesłanka ujęta w wyrażeniu "czynu nie popełniono" zachodzi zarówno wtedy, gdy zdarzenie będące przedmiotem postępowania karnego w ogóle nie zaistniało, jak i wtedy, gdy wprawdzie nastąpiło, lecz nie jest czynem w rozumieniu karno-materialnej definicji czynu, czyli nie jest uzewnętrznionym aktem woli. Z kolei wyrażenie „czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego” oznacza, że wprawdzie działanie człowieka miało miejsce, lecz nie wyczerpuje ono wszystkich znamion stypizowanego czynu zabronionego. Chociażby wtedy, gdy podejrzany o kradzież zabiera cudzą rzecz ruchomą ale nie celem przywłaszczenia, lecz np. jednorazowego użycia. Procesowe stwierdzenie, że czynu nie popełniono lub czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego, oznacza w kontekście postępowania rejestrowego, że wstępnie założona materialnoprawna przesłanka wpisu - utrata rzeczy w wyniku przestępstwa nie potwierdziła się w postępowaniu karnym i wpis do rejestru podlega wykreśleniu.

Art. 24f ust. 3 nowelizowanej ustawy reguluje skutki prawne wykreślenia rzeczy z rejestru ze względu na okoliczności wymienione w ust. 2. W przypadku określonym

w art. 24f ust. 2 pkt 2 i 3 skutki prawne dokonania wpisu w krajowym rejestrze utraconych dóbr kultury zostają zniesione z mocą wsteczną. Ponieważ wpis do rejestru okazał się niezasadny, utrzymanie skutków prawnych które wywołał byłoby niewłaściwe. Zniesienie z mocą wsteczną skutków prawnych wpisu, oznacza że pozostał on bez wpływu na los prawny rzeczy. Wpis traktowany jest jako niebyły. Przepis ma w szczególności na względzie ochronę posiadania prowadzącą do zasiedzenia (*in statu usucapiendi*). Anulowanie następstw wpisu oznacza, że posiadacz w dobrej wierze nabędzie własność przedmiotu w upływie trzyletniego biegu zasiedzenia, pomimo że w tej dacie przedmiot ujawniony był w rejestrze. W przeciwnym razie czas, w którym rzecz figurowała w rejestrze nie podlegałyby zaliczeniu do okresu biegu zasiedzenia.

Art. 24g zawiera upoważnienie do wydania przez ministra właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego rozporządzenia, określającego szczegółowy sposób prowadzenia rejestru utraconych dóbr kultury, w tym zakres danych objętych wpisem do rejestru, zasady wydawania odpisów z rejestru oraz wzór formularza wniosku o wpis do rejestru.

Zgodnie z art. 32, przepisy rozdziału 2a ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, będzie stosować się do rzeczy ruchomych utraconych w wyniku czynu zabronionego po dniu wejścia w życie ustawy.

Art. 33 projektowanej ustawy określa termin jej wejścia w życie. Omawiany przepis rezygnuje z podstawowego czternastodniowego terminu wejścia w życie ustawy, określonego w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172, z późn. zm.). Zastosowanie trzymiesięcznego terminu wynika przede wszystkim z konieczności urządzenia krajowego rejestru utraconych dóbr kultury.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel wprowadzenia ustawy

Projektowana regulacja ma na celu wprowadzenie do prawa cywilnego rozwiązań w zakresie postępowania z rzeczą znaną, a także - w zakresie skutków znalezienia cudzej rzeczy i jej nieodebrania przez osobę uprawnioną - dostosowanie przepisów o rzeczach znalezionych do aktualnych warunków społeczno - gospodarczych. Nowelizacja ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ma zaś na celu stworzenie krajowego rejestru utraconych dóbr kultury i wyłączenie ujawnionych w nim przedmiotów spod działania przepisów o zasiedzeniu (art. 174 k.c.) i nabyciu od nieuprawnionego (art. 169 § 1 i 2 k.c.).

2. Podmioty, na które oddziałuje projekt ustawy

Regulacje zawarte w projekcie dotyczą każdego kto zgubi rzecz oraz znajdzie rzecz zgubioną, a także podmiotów zobowiązanych w myśl ustawy do przechowywania rzeczy znalezionej i poszukiwania osób uprawnionych do jej odebrania (starostów, zarządców budynków publicznych, innych budynków lub pomieszczeń otwartych dla publiczności a także środków transportu publicznego). Projekt ustawy w części dotyczącej nowelizacji ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oddziałuje na osoby fizyczne, prawne, jednostki organizacyjnej prowadzące działalność gospodarczą w zakresie obrotu handlowego zabytkami i dziełami sztuki, muzea, biblioteki, których zbiory tworzą narodowy zasób biblioteczny, archiwa, konsumentów, w szczególności kolekcjonerów zabytków i dzieł sztuki.

3. Wyniki prowadzonych konsultacji

W ramach konsultacji projekt założeń projektu ustawy został przekazany do zaopiniowania Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, Krajowej Radzie Sądownictwa, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Prezesowi Business Centre Club, Konfederacji Pracodawców Polskich, PPL LOT S.A., Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej, Polskim Kolejom Państwowym S.A., „PKP Intercity” S.A., „Przewozy Regionalne” spółka z o.o., Centralnemu Stowarzyszeniu Przewoźników i Spedycji w Warszawie, Związkowi Armatorów Polskich, Krajowej Izbie Gospodarczej, Stowarzyszeniu Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej, Naczelnemu Dyrektorowi Archiwów Państwowych, Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich, Polskiemu Komitetowi Narodowemu Międzynarodowej Rady Muzeów (ICOM), Towarzystwu Bibliofilów Polskich oraz wojewódzkim konserwatorom zabytków.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego nie zgłosił uwag do projektu założeń. Również PKP S.A oraz Związek Armatorów Polskich nie zgłosili zastrzeżeń do projektu.

Projektowaną regulację pozytywnie oceniono w opinii Krajowej Rady Radców Prawnych. Wskazano w niej, iż zamierzenie to stanowi wypełnienie istniejącej luki prawnej. W przedmiotowej opinii podniesiono jednak potrzebę doprecyzowania rozwiązań dotyczących rzeczy znalezionych, których posiadanie wymaga szczególnego zezwolenia władz państwowych (broń, amunicja, materiały wybuchowe). Uwagi tej nie uwzględniono, gdyż projektowane rozwiązania nie wyłączają stosowania przepisów innych ustaw regulujących posiadanie i obrót w/w rzeczami. W opinii tej zwrócono też uwagę na konieczność doprecyzowania, czy na znalazcy ciąży obowiązek zgłoszenia właściwemu staroście faktu znalezienia rzeczy, której wartość przekracza 50 zł, jeśli nie są to pieniądze, papiery wartościowe lub kosztowności albo rzecz mająca wartość naukową, historyczną lub artystyczną. Propozycja uzupełnienie projektu założeń nie została uwzględniona. Wskazać trzeba bowiem, że zgodnie z projektowanymi rozwiązaniami, znalazca, jeżeli nie wie, kto jest uprawnionym do odbioru rzeczy lub nie może ustalić miejsca pobytu tej osoby, ma obowiązek zawiadomić właściwego starostę o znalezieniu rzeczy bez względu na jej wartość. Jeżeli zaś wartość znalezionych pieniędzy, papierów wartościowych, kosztowności lub rzeczy mającej wartość historyczną, naukową lub artystyczną przekracza 50 zł, znalazca ma obowiązek przekazania tych rzeczy niezwłocznie właściwemu staroście.

W zakresie dotyczącym postępowania z rzeczami stanowiącymi zabytki i materiały archiwalne zgłosił uwagi Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków oraz Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków. Uwagi Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych zostały w większości uwzględnione. Nie uwzględniono postulatu Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, ażeby w projekcie założeń wskazać środek odwoławczy od decyzji odmawiającej dokonania wpisu do krajowego rejestru utraconych dóbr kultury. Uwaga ta nie została uwzględniona, ponieważ zaskarżalność decyzji wynika z zasad kodeksowych (k.p.a.); w tym wypadku stronie będzie służył środek odwoławczy w postaci wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (art. 127 § 3 k.p.a.). Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków zaproponował również, aby zdefiniować pojęcie „dobro kultury” oraz „skarbu”- uwaga nie została uwzględniona, ponieważ termin „dobro kultury” jest tylko elementem nazwy rejestru. Rzeczy ruchome, które mogą być przedmiotem wpisu, zostały natomiast wymienione taksatywnie. Odnosząc się do propozycji zdefiniowania pojęcia „skarbu” wskazać należy, że pojęcie to należy do tzw. pojęć niedookreślonych. Nie da się go ściśle zdefiniować, co najwyżej można wskazać pewne okoliczności, które powinny być brane pod uwagę przy uznaniu danej rzeczy za skarb. Okoliczności te zaś zostały opisane w projekcie założeń. Lubelski

Wojewódzki Konserwator Zabytków zaproponował inną nazwę dla krajowego rejestru utraconych dóbr kultury, wskazując na niewłaściwość posługiwania się określeniem „dobra kultury”. Uwagi tej nie uwzględniono, gdyż termin „dobro kultury” jest tylko elementem nazwy rejestru.

Pozostałe podmioty, w terminie zakreślonym do zgłoszenia uwag, nie przedstawiły swych stanowisk.

Projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji zgodnie z § 11a ust. 1 uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.).

Po umieszczeniu projektu na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji i Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów ustawy dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) zgłosiła Fundacja Thesaurus.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projektowane przepisy nowelizujące ustawę o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wpłyną na poziom wydatków publicznych. W pierwszym roku obowiązywania ustawy należy liczyć się z obciążeniem budżetu, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w wysokości od 100.000 do 400.000 złotych, tytułem kosztów zaprojektowania i wykonania systemu informatycznego obsługującego krajowy rejestr utraconych dóbr kultury. Wysokość ostatecznej kwoty obciążenia uzależniona będzie od wyboru jednej z dwóch opcji organizacji procesów rejestracyjnych. Pierwszą z nich jest zakup materialnych komponentów urządzenia rejestrowego (sprzętu komputerowego, serwerów i elementów sieci informatycznej) oraz oprogramowania. Drugą zaś, zlecenie obsługi procesów informatycznych i administrowania zbiorem danych komercyjnemu podmiotowi zewnętrznemu, dysponującemu własnym zapleczem sprzętowym, zapewniającemu wysoki standard bezpieczeństwa (outsourcing). Druga opcja zakłada rezygnację z inwestowania w zakup środków trwałych. Pierwsza z możliwości jest mniej więcej czterokrotnie droższa od drugiej. W roku 2015 roczne obciążenie wspomnianego budżetu ze względu na obsługę krajowego rejestru wyniesie ok. 200.000 zł. Powyższa kwota obejmuje koszty korzystania z usług informatyka oraz nakłady na serwisowanie i modernizację urządzeń rejestrowych bądź.

w przypadku wyboru wariantu obsługi zewnętrznej - koszt outsourcingu. Wejście w życie ustawy spowoduje w 2014 r. obciążenie budżetu, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w wysokości 572.720 zł z tytułu wypłat nagród pieniężnych za znaleziska materiałów archiwalnych, przyjmując, iż w ciągu roku będzie się przyznawać 6 nagród, z których dwie będą za znalezisko o szczególnej wartości materialnej. W okresie pierwszych 10 lat obowiązywania ustawy obciążenie budżetu z tytułu wypłat ww. nagród oraz zaprojektowania i wykonania systemu informatycznego obsługującego krajowy rejestr utraconych dóbr kultury, a następnie jego obsługi wyniesie maksymalnie 8.882,756 - 9.182,756 zł. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego nie będzie ubiegał się o dodatkowe środki finansowe z tytułu wejścia w życie projektu ustawy.

ROK	KWOTA (w zł.)	RODZAJ WYDATKU
2014	972,720	Koszt zlecenia obsługi procesów informatycznych i administrowania zbiorem danych podmiotowi zewnętrznemu lub zakup elementów sieci informatycznej (100-400 tys. zł.) oraz koszt nagród za znaleziska materiałów archiwalnych (572,720 zł.)
2015	792,765	Koszt obsługi krajowego rejestru utraconych dóbr kultury (200 tys. zł) oraz koszt nagród za znaleziska materiałów archiwalnych (powiększony w stosunku do roku 2013 o wskaźnik CPI zwiększony o jeden punkt procentowy)
2016	820,511	Koszt obsługi krajowego rejestru utraconych dóbr kultury oraz koszt nagród za znaleziska materiałów archiwalnych (powiększone w stosunku do roku 2014 o wskaźnik CPI zwiększony o jeden punkt procentowy)
2017	849,229	Koszt obsługi krajowego rejestru utraconych dóbr kultury oraz koszt nagród za znaleziska materiałów archiwalnych (powiększone w stosunku do roku 2015 o wskaźnik CPI zwiększony o jeden punkt procentowy)
2018	878,952	Koszt obsługi krajowego rejestru utraconych dóbr kultury oraz koszt nagród za znaleziska materiałów archiwalnych (powiększone w stosunku do roku 2016 o wskaźnik CPI

		zwiększony o jeden punkt procentowy)
2019	909,716	Koszt obsługi kraj owego rejestru utraconych dóbr kultury oraz koszt nagród za znaleziska materiałów archiwalnych (powiększone w stosunku do roku 2017 o wskaźnik CPI zwiększony o jeden punkt procentowy)
2020	940,646	Koszt obsługi kraj owego rejestru utraconych dóbr kultury oraz koszt nagród za znaleziska materiałów archiwalnych (powiększone w stosunku do roku 2018 o wskaźnik CPI zwiększony o jeden punkt procentowy)
2021	972,628	Koszt obsługi kraj owego rejestru utraconych dóbr kultury oraz koszt nagród za znaleziska materiałów archiwalnych (powiększone w stosunku do roku 2019 o wskaźnik CPI zwiększony o jeden punkt procentowy)
2022	1.005,698	Koszt obsługi krajowego rejestru utraconych dóbr kultury oraz koszt nagród za znaleziska materiałów archiwalnych (powiększone w stosunku do roku 2020 o wskaźnik CPI zwiększony o jeden punkt procentowy)
2023	1.039,891	Koszt obsługi krajowego rejestru utraconych dóbr kultury oraz koszt nagród za znaleziska materiałów archiwalnych (powiększone w stosunku do roku 2021 o wskaźnik CPI zwiększony o jeden punkt procentowy)

W pozostałej części projektowana regulacja nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa. Nastąpi nieznaczny wzrost wpływów m. st. Warszawy z tytułu opłaty skarbowej, która po wejściu w życie projektowanych przepisów będzie należna od wydawanych na wniosek zainteresowanego podmiotu, przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, decyzji o wpisie do krajowego rejestru utraconych dóbr kultury oraz decyzji o wykreśleniu wpisu z tego rejestru, a także wydawanych odpisów z tego rejestru.

5. Wpływ ustawy na zachowanie dziedzictwa narodowego

Ustawa wpłynie w istotny sposób na zachowanie dziedzictwa kulturowego. Przyjęte rozwiązania ograniczą działalność przestępczą wymierzoną w dobra kultury, ponieważ zmniejszą widoki na osiągnięcie zysku z tego rodzaju procederu.

6. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

7. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstwa

Wejście w życie ustawy będzie miało nieznaczny dodatni wpływ na konkurencyjność gospodarki w grupie przedsiębiorców trudniących się obrotem dziełami sztuki i przedmiotami zabytkowymi na rynku wtórnym. Proponowane zmiany mogą w ograniczonym stopniu wywołać efekt dodatkowego popytu konsumpcyjnego na przedmioty zabytkowe i dzieła sztuki. Udokumentowane pochodzenie przedmiotów zabytkowych jest czynnikiem warunkującym zwiększenie zainteresowania potencjalnych nabywców tego rodzaju dóbr. W efekcie proponowane rozwiązania mogą pośrednio przyczynić się do poprawy wyników finansowych małych i średnich przedsiębiorstw oraz ich konkurencyjności. Przyjęte rozwiązania pozostaną bez wpływu na koszty tworzenia i prowadzenia przedsiębiorstw. Projektowana opcja nie zwiększa obciążeń finansowych ani administracyjnych. Jako instrument informacji rynkowej krajowy rejestr ewidencjonuje przedmioty obciążone wadami prawnymi, a tym samym poprawia ochronę konsumencką i prawidłowe funkcjonowanie rynku.

8. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Regulacja nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

